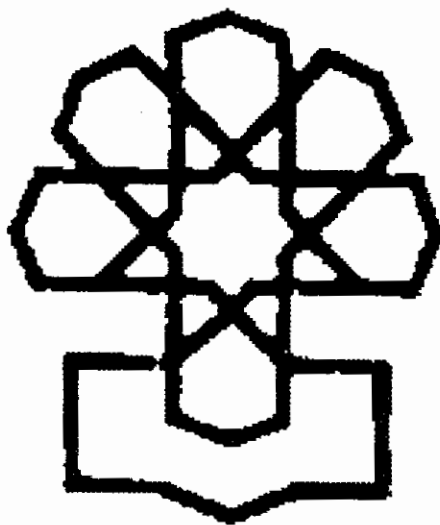

ویژگی‌های کلان اقتصادی لایحه بودجه

۱۳۸۰: موضوع اشتغال

درباره لایحه بودجه ۱۳۸۰ - شماره (۱۹)

کد موضوعی: ۱۶۰

شماره مسلسل: ۵۹۱۹

معاونت پژوهشی

آذر ۱۳۸۰

کار: دفتر بررسی‌های اقتصادی

اشتغال به روایتی یکی از بحرانی ترین نقاط زندگی اقتصادی و اجتماعی کنونی کشور است. در بررسی موضع رفتاری بودجه دولت در قالب متغیرهای کلان اقتصادی، بحث آثار لایحه بودجه بر اشتغال باید با در نظر گرفتن حساسیتی که در بالا به آن اشاره شد، مورد بررسی قرار گیرد. با این اوصاف، در گزارش حاضر ابتدا اشتغال از دیدگاه برنامه سوم مطرح می شود. سپس موضوع اشتغال از دیدگاه لایحه بودجه مورد بررسی قرار می گیرد. در پایان موضوع سازگاری با ناسازگاری موضع این دو مجموعه سیاستی با یکدیگر مطالعه می شود.^۱

دیدگاه برنامه سوم در مورد اشتغال

در برنامه سوم، در مجموع فصل ششم حوزه های فرابخشی و موارد متفرقه دیگری به صورت های مختلف به موضوع اشتغال ارتباط می یابد. در زیر، مجموعه مواردی که به اشتغال مربوط است، آورده شده است. در هر مورد ضمن بیان موضوع، به نزدیک ترین شکل مندرج در برنامه سوم (مطالب اضافی حذف شده است) الزامات بودجه ای هر مورد هم آورده شده است.

ماده ۱۷: در جریان واگذاری فعالیت های اقتصادی به بخش خصوصی، هیأت عالی واگذاری میزان تعهدات خریدار را در مورد اشتغال، برنامه تولید، تعهد سرمایه گذاری جدید و... در نظر می گیرد. الزام بودجه ای این ماده شامل یک گزارش درباره کلیه واگذاری های انجام شده در طول سال ۱۳۷۹ و ذکر مواردی است که تعهدات خریداران واحدهای اقتصادی در مورد ایجاد یا حفظ اشتغال سبب کاهش درآمدهای بالقوه دولت در بودجه سال ۱۳۸۰ و سال های بعد از آن شده است. هیچ گزارشی از میزان واگذاری های انجام شده در طول سال ۱۳۷۹ و مواردی که اشتغالزایی یا دست کم تداوم اشتغال در آنها به عنوان یک مورد اولویت ذکر شده باشد، در دست نیست.

ماده ۲۷: آن دسته از کارکنان دولتی که از نظر مقررات بازنشستگی تابع صندوق های خاص

باشند و شرکت محل کار آنها به بخش خصوصی واگذار شود، در صورتی که پس از واگذاری آن شرکت همچنان در همان شرکت شاغل باقی بمانند و کارفرمایان آنها حق بیمه آنها را پرداخت نمایند، همچنان تابع مقررات صندوق بازنشستگی مربوط به خود باقی می‌مانند. الزام بودجه‌ای این ماده شامل یک گزارش عملکرد و اعلام هزینه‌ای است که از این بابت بر بودجه دولت تحمیل می‌شود. این هزینه باید در سرفصل عملیات رفاهی دولت آورده شود. در این زمینه موردی ردیابی نشده است.

ماده ۳۰: به دولت اجازه داده می‌شود براساس پیشنهاد وزارت راه و ترابری آیین‌نامه اجرایی اشتغال اشخاص حقیقی و حقوقی بخش تعاونی و خصوصی داخلی در زمینه امور حمل و نقل بار و مسافر توسط راه آهن و امور مربوط به ایجاد، تجهیز، توسعه و نگهداری خطوط و تأسیسات راه آهن و بهره‌برداری از آنان، مطالعات، تحقیقات و آموزش نیروی انسانی را با رعایت مفاد ماده ۱۲۸ قانون برنامه سوم تصویب و به اجرا در آورد. الزام این ماده انجام فعالیت تدوین آیین‌نامه است ولی می‌تواند الزام بودجه‌ای نداشته باشد.

ماده ۳۸: حمایت‌های غیربیمه‌ای که در برنامه‌های بخش اشتغال و... در نظر گرفته می‌شود، مشتمل بر موارد زیر است:

- ✓ پیش‌گیری از بروز آسیب‌های اجتماعی و معلولیت جسمی و روانی برای آحاد جامعه.
 - ✓ پرداخت سرانه بیمه درمان در چارچوب نظام بیمه همگانی خدمات درمانی.
 - ✓ فراهم آوردن تسهیلات لازم برای نگهداری افرادی که نیاز به سرپرستی یا نگهداری دارند و فراهم آوردن زمینه بازتوانی و خوداتکایی آنان.
 - ✓ پرداخت مستمری به نیازمندیانی که توان کار و فعالیت ندارند.
- الزام بودجه‌ای این ماده در سند بودجه قابل ردیابی نیست. مجلس می‌تواند گزارش جداگانه‌ای برای نمایش عملکرد دولت درخواست نماید.

ماده ۴۸: وزارت کشور موظف است حداکثر ظرف سال اول برنامه پنج ساله سوم توسعه کلیه افراد فاقد پروانه کار را جمع‌آوری نماید و در صورت نبود تهدید جانی به کشورشان برگشت دهد. الزام بودجه‌ای این ماده فقط یک گزارش کار از مسئولان است و بار مالی ویژه‌ای برای آن متصور نیست. در صورت انجام این کار، امکان اشتغال برای ایرانیان به شکل بالقوه افزایش می‌یابد. در این

زمینه هیچ مطالعه‌ای صورت نپذیرفته است که زمینه‌هایی که خارجیان در آن زمینه‌ها بدون دریافت پروانه کار فعالیت می‌کنند کدام زمینه‌ها است و کدام دسته از نیروی کار ایرانی می‌تواند به شکل بالقوه جایگزین نیروی کار خارجی شود یا به صورت بالفعل جایگزین آن شده است.

ماده ۴۹: به منظور تشویق کارفرمایان کارگاه‌های موجود به استخدام نیروی کار جدید، دولت موظف است کارفرمایانی را که در سال‌های برنامه سوم از طریق مراکز خدمات اشتغال وزارت کار و امور اجتماعی مبادرت به استخدام نیروی کار جدید بنمایند، مشمول تخفیف‌های زیر بنماید:

□ تخفیف در میزان حق بیمه کارفرما و پیش‌بینی اعتبار لازم برای جبران کاهش درآمد سازمان تأمین اجتماعی در بودجه کشور.

□ کاهش مالیات کارفرمایان به میزان مالیات بر حقوق دریافتی از کارکنان جدیدالاستخدام. الزام بودجه‌ای این ماده شامل تبصره‌هایی در قانون بودجه سنواتی دولت است. میزان تخفیف در حق بیمه کارفرمایان، درصد تخفیف در مالیات این گروه و محل تأمین آن باید مشخص شده باشد.

تبصره ماده ۴۹: در مورد کارگاه‌هایی که در طول سال‌های برنامه سوم به بهره‌برداری می‌رسند، هر گونه اشتغال مازاد رقم پیش‌بینی شده در طرح یا جواز تأسیس مشمول تسهیلات ماده ۴۹ خواهد شد. الزام بودجه‌ای این ماده شامل بندهایی در بودجه است که بر اساس آن بندها تسهیلاتی به کارگاه‌ها داده شده باشد.

ماده ۵۰: به دولت اجازه داده می‌شود به منظور ایجاد اشتغال در مناطق کمتر توسعه یافته از تسهیلات زیر استفاده کند:

□ معافیت از حقوق و عوارض دولتی برای این سرمایه‌گذاران.

□ پرداخت قسمتی از سود تسهیلات اعطایی به سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و تعاونی‌ها و تعاونی‌های خدمات تولیدکنندگان، تعاونی‌های تولید روستایی،

عشایری و بهره‌برداری از منابع طبیعی و طرح‌های خود-اشتغالی.

□ توزیع تسهیلات اعطایی به گونه‌ای که سهم مناطق کمتر توسعه یافته به نسبت شاخص بی‌کاری آنها بیشتر باشد.

الزام بودجه‌ای این ماده شامل تبصره‌هایی است که این معافیت‌ها را اعلام نماید و در عین حال منبع

تأمین نیازهای مالی را مشخص سازد.

ماده ۵۱: دولت موظف است به کارفرمایانی که آموزشگاه‌های فنی و خدمات حرفه‌ای ایجاد می‌کنند، تسهیلات سوپسیدی پرداخت نماید. الزام بودجه‌ای این ماده شامل تبصره‌هایی است که نشان دهد کدام کارفرمایان از این تسهیلات استفاده می‌کنند و میزان سوپسید پرداختی به آنها چقدر است. این مبالغ باید در تبصره‌های بودجه‌ای به وضوح دیده شود.

ماده ۵۳: تدوین قوانین و مقررات برای اعزام نیروی کار به خارج بر عهده کمیته‌ای متشکل از وزرای امور خارجه، کار و امور اجتماعی و امور اقتصادی و دارایی و رئیس کل بانک مرکزی تشکیل می‌شود. چگونگی برقراری تسهیلات و حمایت‌های قانونی از اعزام‌شوندگان و اعزام‌کنندگان و جذب درآمدهای ارزی این گروه طی آیین‌نامه‌های تدوین و به تصویب هیأت وزراء خواهد رسید. الزام بودجه‌ای این ماده شامل ذکر تبصره‌هایی است که انواع حمایت‌ها را بیان می‌کند. تنها در حالتی که این حمایت‌ها هیچ نوع بار بودجه‌ای نداشته باشد، می‌توان گفت که تصویری از حمایت‌های ماده ۵۳ در بودجه وجود ندارد. در این صورت هم باید انتظار داشت که دولت در گزارشی جداگانه به این نکته بپردازد که حمایت‌های مورد نظر دولت در چه چارچوبی صورت می‌پذیرد.

ماده ۵۴: دولت مجاز است در قالب بودجه‌های سالانه مبالغی به صورت وجوه اداره شده در اختیار طرح‌های اشتغال‌زا و صنایع کوچک بگذارد و قسمتی از کارمزد تسهیلات را تأمین کند. آیین‌نامه این کار حداکثر ۶ ماه پس از تصویب قانون باید تدوین شود. الزام بودجه‌ای این ماده شامل بیان مواردی است که چنین وجوهی را ارائه می‌نمایند.

ماده ۵۵: سه درصد از سپرده قانونی بانک‌ها نزد بانک مرکزی بر مبنای درصد سال ۱۳۷۸ به صورت مساوی در اختیار سه بانک «کشاورزی»، «مسکن» و «صنعت و معدن» قرار می‌گیرد تا به مصرف اعطای تسهیلاتی برسد که ویژگی اصلی آنها اشتغال‌زایی است. آیین‌نامه این کار به پیشنهاد بانک مرکزی باید به تصویب شورای پول و اعتبار برسد. الزام بودجه‌ای این ماده شامل وجود دست کم یک تبصره برای بیان قاعده رفتاری دولت است.

ماده ۵۶: در طول سال‌های برنامه سوم شبکه بانکی موظف است دست کم معادل ۷۰ درصد مبلغ سپرده‌های قرض الحسنه پس‌انداز را برای تهیه ابزار کار در اختیار کسانی قرار دهد که

برای کار کردن امکان تهیه وسایل خود را ندارند. این تسهیلات به صورت وام بدون بهره است و کارمزد آن را شورای پول و اعتبار معین می‌کند. بی‌کاران روستایی، زنان سرپرست خانوار و حرفه آموختگان بخش‌های فنی و حرفه‌ای برای دریافت این اعتبارات از اولویت برخوردارند. سقف این اعتبارات ده میلیون ریال برای هر متقاضی است. بانک مرکزی باید آیین‌نامه این کار را حداکثر ظرف مدت سه ماه تدوین کند. شرایط دریافت باید ساده و براساس اعتماد باشد. نحوه پرداختن به مشاغل کوچک باید از راه‌های مختلف آموزش داده شود. الزام بودجه‌ای این ماده شامل تبصره‌هایی است که براساس آن عملیات شبه بودجه‌ای دولت با هدف بالا بردن اشتغال در گروه‌های خاص انجام می‌شود. اگرچه انجام عملیات شبه بودجه‌ای از نظر کلی امری ناپهینه است، در مواردی که دولت بتواند نشان دهد که چنین عملی را با هدف بالا بردن اشتغال انجام می‌دهد، دست کم از نظر اجتماعی می‌تواند به عمل خود چهره‌ای برازنده بدهد.

ماده ۵۷: در تمام برنامه‌های اشتغال‌زایی، اینارگران در اولویت قرار دارند. الزام بودجه‌ای این ماده شامل ذکر این اولویت در تمام مواردی است که دولت در بودجه خود به رفتاری اشاره می‌کند که به تغییر تعداد شاغلان می‌انجامد.

تبصره ماده ۱۰۵: سازمان حفاظت از محیط زیست موظف است راهکارهای عملی و اجرایی پروژه‌های عمرانی و اشتغال‌زایی در مناطق حفاظت شده را به طریقی فراهم نماید که ضمن رعایت مسائل زیست محیطی، طرح‌های توسعه عمرانی متوقف نگردد. الزام بودجه‌ای این ماده شامل وجود تبصره‌هایی است که پیوند بین محیط زیست و اشتغال را بیان می‌کند.

ماده ۱۰۶، بند ه: در بخش آب و کشاورزی، دولت موظف است به جای واردات روغن و کنجاله در جهت اشتغال و صرفه‌جویی ارزی، دانه‌های روغنی وارد نماید. الزام بودجه‌ای این ماده شامل وجود تبصره‌ای است که چنین رفتاری را طلب نماید.

ماده ۱۰۹، بند ز: دولت مکلف است از آغاز برنامه سوم، عشایر سیار کشور را طی دو برنامه پنج ساله از نظر اقتصادی، معیشتی و اشتغال با حفظ توانمندی‌های تولید، مسکن، ایجاد امکانات زیربنایی و خدمات‌رسانی، رفاه عمومی و اجتماعی سامان‌دهی نماید. سهم برنامه سوم از تحقق این هدف‌ها دست کم ۴۰ درصد است و سرعت اجرای آن متناسب با تغییر کاربری یا عرف بهره‌برداری اولویت خواهد یافت. الزام بودجه‌ای این ماده شامل تبصره‌هایی

است که به دقت به موضوع اسکان عشایر سیار پردازد و روش های اندازه گیری درجه پیشرفت دولت را در اسکان عشایر نشان دهد.

ماده ۱۳۷: به منظور تسریع در امر توسعه و عمران روستاها و توجه ویژه به بهبود معیشت روستاییان، دولت مکلف است نسبت به انجام موارد زیر در سال های برنامه سوم اقدام کند: □.....

□ حمایت از سرمایه گذاری های خصوصی و مردمی در محیط روستایی با تأمین تسهیلات مناسب به ویژه برای سرمایه گذاری های اشتغال زا و پرداخت بخشی از سود تسهیلات اعطایی برای مناطق توسعه نیافته.

□ به منظور ایجاد اشتغال در مناطق روستایی، به ویژه در مناطق توسعه نیافته، صندوقی تحت عنوان صندوق قرض الحسنه توسعه اشتغال روستایی با سرمایه دولت و مردم تأسیس می شود. اساسنامه صندوق ظرف مدت دو ماه به تصویب هیأت وزیران می رسد.

الزام بودجه ای این ماده شامل بیان موادی است که خواسته های مشخص شده در برنامه را به صراحت در خود جای بدهد. در هر مورد باید مبالغی که از بودجه پرداخت می شود، مشخص شده باشد.

ماده ۱۵۸: مرکز امور مشارکت زنان وابسته به ریاست جمهوری موظف است... طرح های لازم برای افزایش فرصت های اشتغال زنان و ارتقای شغلی آنان... را تهیه و به منظور تصویب به هیأت وزیران ارائه کند. الزام بودجه ای این ماده شامل بیان موادی است که ماهیت و ابعاد فعالیت بودجه را نشان دهد. مداخله دولت می تواند به شکل های مختلف باشد که در کلیه موارد به لزوم، بار هزینه ای ندارد.

ماده ۱۸۰: به منظور ایجاد تمرکز در سیاست گذاری های امور اتباع خارجی در زمینه... اشتغال... شورای هماهنگی اجرایی امور اتباع خارجی تصمیمات خود را برای اجرا به تأیید هیأت وزیران می رساند. الزام بودجه ای این ماده شامل بیان موادی است که به ترتیبی حضور نیروی کار خارجی را منظم نماید و با وضعیت نیروی کار ایرانی مشابه سازگار سازد.

ماده ۱۹۰: به منظور اصلاح وضعیت زندان ها و ایجاد محیط سالم بازپروری... آیین نامه ای کار زندانیان با اولویت حرفه آموزی مناسب به نحوی تدوین شود که زندانیانی که از این

امکانات استفاده می‌کنند تأییدیه اشتغال دریافت کنند و امکان بازگشت آنها به جامعه فراهم شود. الزام بودجه‌ای این ماده شامل بیان موادی است که قانونمندی‌های مورد نیاز را به وضعیت اشتغال در زندان‌ها بدهد.

برای مشاهده این نکته که برنامه تا چه اندازه توانسته است راه را بر بودجه هموار نماید، باید ویژگی‌های لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ نیز از نظر اشتغال مورد ارزیابی قرار بگیرد. این ارزیابی در زیر انجام شده است.

دیدگاه لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ در مورد اشتغال

لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور در موارد مختلف به موضوع اشتغال می‌پردازد و در هر مورد خواسته‌هایی را مطرح می‌نماید. خواسته‌های لایحه به لزوم در کلیه موارد توسط خود بودجه به مرحله اجرا در نمی‌آید و در موارد مختلف بار انجام کار بر عهده گروه‌هایی می‌افتد که به لزوم، تمایلی برای اجرای خواسته‌های دولت ندارند. به عنوان مثال، در موارد متعدد دولت خواسته‌های خود را در قالب عملیات شبه بودجه‌ای بر دوش سیستم بانکی می‌اندازد و از بانک‌ها می‌خواهد که به گروه‌های خاص وام بدهد یا آن‌ها که پس‌اندازهای بانکی را به شیوه‌ای خاص مصرف کند. وقتی چنین مواردی پیش می‌آید، حتی اگر لایحه هم به تصویب برسد، در عمل احتمال اجرایی شدن کار بسیار محدود خواهد شد. به بیان دیگر، در ارزیابی جایگاه‌های اقتصادی باید دو موضوع به طور هم زمان مطالعه شود:

۱- آیا دستوری در بودجه وجود دارد که خواسته‌های برنامه در زمینه مورد بحث را تأیید کند؟

۲- آیا در مواردی که بودجه دستوری را درباره زمینه مورد بحث صادر می‌کند، خود نیز در پی اجرای آن بر می‌آید، یا آن‌ها که به عنوان یک قاعده کلی دولت خود را ناظر می‌داند و اجرای کار را در موارد مختلف به سایرین می‌سپارد؟

در زیر ساخت اقتصادی - اجتماعی لایحه بودجه ۱۳۸۰ بررسی می‌شود. جدول شماره ۱ وضعیت لایحه بودجه را در ارتباط با اشتغال نشان می‌دهد.

جدول ۱- ویژگی های کلان اقتصادی لایحه بودجه سال ۱۳۸۰: موضوع: اشتغال

شماره تبصره یا کد عملیات بودجه‌ای	ماهیت عملیات	گروه تحت پوشش	مبلغ عملیات و ماهیت تسویه	گروه مجری
تبصره ۳	تسهیل اعطای وام بانکی بدون انجام بررسی های فنی - اقتصادی	گروه هایی که می توانند برای خود شغل ایجاد کنند	۷ میلیون ریال در مورد هر تقاضا، تسویه براساس قرارداد بانک با متقاضی	سیستم بانکی کشور
تبصره ۳، بند ج	اعطای وام بانکی ارزان قیمت با در نظر گرفتن ضوابط توسعه استثنائی و نیاز به اشتغال با تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی	کارگزاران خصوصی و تعاونی ها که می توانند شغل ایجاد کنند	۶۰ درصد سهم بخش خصوصی و تعاونی و پرداخت های مربوط به تبصره ۳ تسویه براساس قرارداد بانک متقاضی	سیستم بانکی کشور
تبصره ۳، بند ه	پرداخت وام	مستخصان و فارغ التحصیلان ممتاز دانشگاه ها با هدف ایجاد اشتغال	تا سقف ۱۰۰ میلیارد ریال	بانک مرکزی از طریق دفتر همکاری های فناوری ریاست جمهوری
تبصره ۳، بند ط	پرداخت قسمتی از کارمزد بانکی اعتبارات اعطایی توسط سیستم بانکی و با دریافت مجوز از سازمان مدیریت و برنامه ریزی	بخش غیر دولتی	تا سقف ۱۰ درصد از اعتبارات طرح های عمرانی سال ۱۳۸۰ هر دستگاه	دستگاه های اجرایی
تبصره ۳، بند ک	پرداخت منابع مالی با معرفی سازمان مسئول	مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی و سازمان بهزیستی به نسبت ۸۰ درصد و ۲۰ درصد	۱۰۰ میلیارد ریال تسهیلات خوداشتغالی	بانک عامل اجرای تبصره

ادامه جدول ۱- ویژگی های کلان اقتصادی لایحه بودجه سال ۱۳۸۰: موضوع: اشتغال

شماره تبصره یا کد عملیات بودجه ای	ماهیت عملیات	گروه تحت پوشش	مبلغ عملیات و ماهیت تسویه	گروه مجری
تبصره ۱۱، بند الف	صدور مجوز استفاده از منابع برنامه کمک های فنی و اعستباری برای فعالیت های اشتغالزا	کارگزاران مختلف در مناطق مختلف کشور. هر متقاضی تا سقف ۱۵ میلیون ریال بابت ایجاد هر فرصت شغلی دریافت می دارد.	مشخص نیست و در بندهای مختلف آمده است. مبلغ ۴۰۵ میلیارد ریال به عنوان افزایش سرمایه دولت در صندوق حمایت از فرصت های شغلی. ردیف هزینه ای ۱۱۲۵۱۱ قرار داده می شود.	سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
تبصره ۱۱، بند د	توسعه اشتغال خانوارهای تحت پوشش سازمان و نهادهای حمایتی	خانوارهای تحت پوشش سازمان ها و نهادهای حمایتی	مبلغ مشخص نیست ولی گفته شده است که برای کلیه سازمان ها و نهادهای حمایتی بودجه ای در نظر گرفته شده است.	سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
تبصره ۱۳، بندی	استخدام ۱۵۰ نفر محیط بان	متقاضیان استخدام	مشخص نیست	سازمان حفظ محیط زیست
تبصره ۲۷، بند ب	ایجاد اشتغال براساس مفاد ماده ۵۷ قانون برنامه سوم	اشخاص متقاضی اشتغال	۶۹۸/۲ میلیارد ریال در ردیف ۵۹۴۶۸۰ قسمت سوم لایحه	دولت و براساس پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی
تبصره ۳۴، بند ب	استفاده از درآمد حاصل از اشتغالزایی در زندان ها برای اشتغالزایی جدید	زندانیان	تا سقف ۱۵ میلیارد ریال به شرح ردیف ۴۱۰۱۱۸ قسمت سوم لایحه	قوه قضاییه و سازمان زندان ها

همان طور که در جدول ۱ دیده می شود، بخشی از خواسته های لایحه در مورد اشتغال به سیستم بانکی کشانیده شده است. اگرچه بودجه تصویر روشنی از حجم منابعی که صرف اشتغال می شود، به دست نمی دهد، می توان گفت که عمده ترین مورد کمک مالی بودجه به امر اشتغال در قالب خواسته هایی مطرح می شود که در تبصره ۳ طرح شده است. بار کلی بودجه هم برای تنظیم اشتغال بر دوش سیستم بانکی است.

مقایسه دیدگاه‌های برنامه سوم و لایحه برنامه سوم در مورد اشتغال

بر اساس مقایسه‌ای که می‌توان بین دو مجموعه برنامه و بودجه در مورد اشتغال انجام داد، چنین نتیجه‌گیری می‌شود که هماهنگی برنامه و بودجه بیشتر در زمینه‌هایی مشهود است که فعالیت تعریف شده ماهیت قانونی دارد. در سایر زمینه‌ها تصویر برنامه در بودجه بسیار کم‌رنگ است.